

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

**«ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІКАРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ:
ПИТАННЯ ОСВІТИ, ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»**

МАТЕРІАЛИ
VIII Всеукраїнської науково-освітньої конференції
з міжнародною участю

27 листопада 2025 року

Харків
НФаУ
2025

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ РЕІМБУРСАЦІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Чередник А.В., Назаркіна В.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
az.k.l.fgh1@gmail.com

Реімбурсація лікарських засобів (ЛЗ) — це механізм державного відшкодування їхньої вартості з метою забезпечення населення необхідними препаратами. В Україні реімбурсація реалізується насамперед через програму «Доступні ліки», яку адмініструє Національна служба здоров'я України (НСЗУ). У мирний час ця програма сприяла підвищенню прихильності пацієнтів до лікування та зменшенню фінансового навантаження на домогосподарства.

Отже, метою роботи було дослідити проблематику програми реімбурсації у період воєнного стану.

Матеріалами дослідження стали наукові публікації в періодичних виданнях. В роботі було використано методи аналізу літературних джерел та узагальнення інформації.

Однією з найпомітніших проблем у програмі реімбурсації стало порушення логістичних ланцюгів. Через руйнування доріг, перебої з паливом, загрозу обстрілів та обмеження руху транспорту постачання лікарських засобів до аптек значно ускладнилось. У деяких регіонах, особливо прифронтових, постачання взагалі може перериватися на невизначений час. Це спричиняє дефіцит препаратів, у тому числі тих, що включені до програм реімбурсації, що, у свою чергу, унеможливорює своєчасне забезпечення пацієнтів необхідними ліками та погашення електронних рецептів. Дефіцит ЛЗ став ще однією серйозною проблемою. Унаслідок релокації виробництв, скорочення імпорتنих поставок, здорожчання логістики та нестабільної роботи фармпідприємств аптеки часто не можуть сформувати повний асортимент реімбурсованих препаратів. Деякі ЛЗ, особливо імпорتنі, можуть бути відсутні в продажу кілька тижнів або навіть місяців. Пацієнти змушені погоджуватись на дорожчі аналоги,

які не входять до програми державного відшкодування, або взагалі відмовлятися від лікування через фінансові труднощі.

Серйозне фінансове навантаження на аптечні заклади є наступним критичним аспектом. У воєнний період різко зросли витрати на оплату праці, транспорт, електроенергію, охорону, а також на придбання обладнання для забезпечення автономної роботи, такого як генератори та системи резервного інтернету. При цьому граничні ціни на реімбурсовані препарати залишаються фіксованими державою, а націнки – дуже низькими. Це призводить до того, що продаж деяких препаратів стає малоприбутковим або навіть збитковим, що знижує економічну мотивацію аптек брати участь у програмі реімбурсації.

Проблеми з електронною системою охорони здоров'я (eHealth) також значно впливають на роботу аптек. В умовах постійних відключень електроенергії, нестабільного інтернету та пошкоджень мереж фармацевти часто не можуть швидко обробляти електронні рецепти.

Також суттєвого впливу зазнала адміністративна складова діяльності аптечних закладів, яка ускладнюється частими змінами нормативних документів програми реімбурсації, що змушує постійно адаптувати процеси, оновлювати інструкції, навчати персонал і вести складну звітність. Додатково роботу ускладнюють перевірки та підвищені вимоги НСЗУ, особливо в небезпечних регіонах.

Реімбурсація забезпечує доступність життєво необхідних ЛЗ, особливо для пацієнтів із хронічними хворобами та низькою купівельною спроможністю під час війни. Її значення зростає, адже держава компенсує частину вартості препаратів. Водночас програма стикається з проблемами: логістика, дефіцит ліків, нестабільність електронних рецептів, зростання витрат аптек та зниження їх доступності у прифронтових регіонах.

Попри труднощі, аптеки залишаються ключовими у забезпеченні населення необхідними ЛЗ. За системного підходу та підтримки фармацевтичний сектор здатний виконувати соціальну функцію навіть у воєнний час.